

چگونگی تاثیر سبک زندگی ایرانی بر فضای داخلی خانه های سنتی و نمود آن در خانه های معاصر

فرگل خاکی

کارشناس ارشد، موسسه دانش پژوهان پیشرو

Fargol.khakii@gmail.com

غزل فرجامی

دکترای معماری، عضو هیئت علمی موسسه دانش پژوهان پیشرو

Qazalfarjami@gmail.com

چکیده

معماری سنتی ایران بر اساس سبک زندگی انسان ایرانی شکل گرفته است. فرهنگ یکی از عوامل شکل گیری سبک زندگی افراد می باشد. تمرکز این پژوهش بر تحلیل سبک زندگی در خانه های سنتی ایران و مقایسه با معماری معاصر به منظور یافتن روشی مناسب با سبک زندگی معاصر برای طراحی منزل مسکونی در ایران می باشد. در گذشته سبک زندگی ایرانیان که سبب تاثیر بر معماری و فضای داخلی خانه می باشد شامل مواردی چون حریمت، معاشرت بسیار و نشستن روی زمین ... بوده است و امروزه تغییری که سبک زندگی پیدا کرده است مواردی چون معاشرت کم، از بین رفتن حریمت، استفاده از صندلی برای نشستن ... جایگزین گردیده است. از این رو در این پژوهش سعی شده است تا مطالعات و طراحی پیرامون سبک زندگی ایرانیان قدیم و نوع مبلمان و شیوه ی استفاده از آن بررسی شود تا به وسیله ی باز زنده سازی فرهنگ سنتی معماری داخلی ایران با توجه به نیاز انسان های امروزی مورد بررسی قرار گیرد. در این تحقیق، معماری خانه های سنتی در ایران با در نظر گرفتن موضوعاتی که مربوط به سبک زندگی، سازمان فضایی، روابط مکانی و طراحی دسترسی است، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است و راهکار هایی جهت طراحی یک منزل مسکونی بر اساس سبک زندگی ایرانیان ارائه شده است.

واژه های کلیدی: سبک زندگی، خانه معاصر، خانه ایرانی، معماری سنتی، فضای داخلی

۱- مقدمه:

محیط خانه مکانی است که بشر هویت خود را بر روی آن بنا کرده است. برای انسان سرپناه از بالاترین درجه ی اهمیت برخوردار است و در نبرد و ستیز انسان با زندگی مقام اول را دارد و در تلاش انسان برای محافظت از خود در برابر شرایط جوی و تغییرات فصول، انسان در طول زمان به تکامل انواع متعدد مسکونی پرداخته است. (راپاپورت، ۱۳۸۸) خانه های سنتی ایران در نتیجه هزاران سال تکامل با توجه به شرایط اقلیمی محیط و همچنین سبک زندگی و فرهنگ کاربران شکل گرفته است. (پیرنیا، ۱۹۸۱ و ۱۰۰۹؛ حائری، ۲۰۱۰؛ معماریان و صدوقی، ۲۰۱۱).

معماری خانه های ایرانی بر اساس دو مولفه ی فرهنگ و اقلیم شکل گرفته است و طبق این دسته بندی ایران دارای مناطق عمده آب و هوایی مختلف است و مناطق مختلف کشور در موقعیتهای مختلف آب و هوایی قرار دارد. همانطور که قبادیان (۲۰۰۹) اظهار داشت، وضعیت ایران می تواند به صورت زیر طبقه بندی شود: آب و هوا معتدل مرطوب، آب و هوای گرم و خشک، آب و هوای سرد و کوهستانی، آب و هوای گرم و مرطوب (قبادیان، ۱۳۸۸). در گذر زمان، فرهنگ ها به محیط اطراف معنی داده اند (صفری ۱۹۹۲، سلطان زاده ۲۰۰۵). سبک زندگی ایران در گذشته که تحت تاثیر فرهنگ ایرانیان بوده است در مواردی جمع آوری شده و مورد بررسی قرار گرفته است تا اثرات

آن بر معماری و فضای خانه ها مشخص شود. شامل موارد زیر می باشد:



شکل ۱. (وکیلی اردبیلی، ۲۰۰۶).

امروزه سبک زندگی ایرانیان تحت تاثیر سبک جهانی قرار گرفته است و پیروی از فرهنگ غرب و دغدغه های زندگی امروزه، موجب تغییراتی در شیوه زندگی ایرانی شده است. از جمله مواردی که در شیوه زندگی ایرانیان دچار دگرگونی شده است: (میرمغتدائی، ۱۳۸۸)



شکل ۲. (شعبانی و همکاران، ۲۰۱۱)

طبق گفته شعبانی و همکاران (۲۰۱۱) فرهنگ، فعالیت ها و ارزش های هر جامعه (سبک زندگی) بر نحوه سازماندهی فضاها تأثیر می گذارد. مانند «عادت به نشستن بر روی زمین». ایرانی ها هنگام استراحت و اجتماعات، روی زمین می نشستند و به دیوار تکیه می دادند. آنها همه کارهای روزمره دیگر مانند غذا خوردن یا خوابیدن روی زمین را نیز انجام دادند. مبلمانی از قبیل میز و صندلی در خانه ها وجود نداشت (مهدوی، ۲۰۱۲)

۲- مسکن

محیط خانه مکانی است که بشر هویت خود را بر روی آن بنا کرده است. برای انسان سرپناه از بالاترین درجه ی اهمیت برخوردار است و در نبرد و ستیز انسان با زندگی مقام اول را دارد و در تلاش انسان برای محافظت از خود در برابر شرایط جوی و تغییرات فصول، انسان در طول زمان به تکامل انواع متعدد مسکونی پرداخته است. (راپاپورت، ۱۳۸۸) خانه به عنوان یک پناهگاه، به دلیل این واقعیت است که همه فرهنگ ها از اوایل بشر در زیر این پناهگاه توسعه یافته اند.

۲-۱- نیاز به مسکن

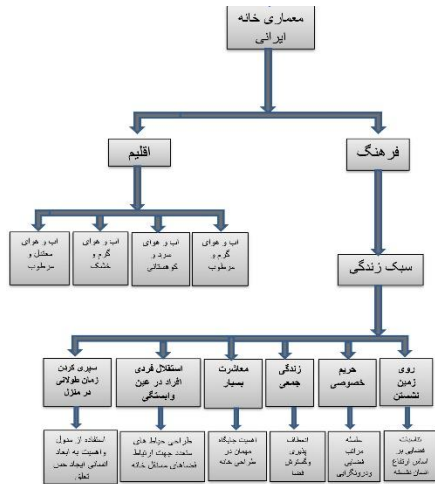
از میان فضاهایی که انسان در آن حضور می یابد، خانه فضایی است مرتبط، که به طور روزمره از آن تاثیر می گیرد و بر او تاثیر می گذارد. خانه اولین فضایی است که آدمی احساس تعلق فضایی را در آن تجربه می کند، مجموعه حواس پنجگانه به طور دائم سرتاسر آن را طی می کند و در مدت کوتاهی بدان خو میگیرد. خانه تنها مکانی است که اولین تجربه های بی واسطه با فضا، در انزوا و در جمع در آن صورت می گیرد. خلوت با خود، با همسر و فرزندان، با دوست و دیگران همه و همه بی تعرض غیر، در آن ممکن می گردد. (حائری مازندرانی، ۱۳۹۴:۵۴)

۲-۲- معماری خانه ایرانی

خانه های سنتی ایرانی عمدتاً درونگرا هستند. تمام اتاقها در حیاط (حیاط) واقع شده اند که یک فضای مستطیل شکل باز و قسمت های متنوعی از خانه است. قوانین هندسی خاص تنظیم ترتیب مناطق را تنظیم می کند. هندسه هم بدنه عمومی و هم جزئیات تک تک فضاها را تعیین می کند و همچنین سلسله مراتب را به بخش های متنوعی از خانه دیکته می کند. خانه های سنتی ایرانی دارای نوعی ساختار داخلی بود که بر اساس اعتقادات مذهبی، زندگی اجتماعی، روابط مردم و ساختار خانوادگی سنتی شکل گرفته است. مکان های مختلف خانه با توجه به اهمیت و نقش آنها مشخص شده است. در حالی که فضاها / قسمت ها / بخش های خانه کاملاً مستقل و متمایز از یکدیگر هستند، از طریق فضاها و واسطه، آنها به درستی در ارتباط هستند. (همان)

۲-۳- شرح فضا در معماری سنتی ایران

خانه های سنتی ایرانی شامل دو بخش اصلی است: قسمت درونی (اندرونی) و بخش خارجی (بیرونی) و حیاط (حیات) در جداسازی این مناطق نقش مهمی داشتند (حائری، ۱۳۸۹). براساس (پیرنیا، ۲۰۰۶) بخش خارجی قسمت های بیرونی است که در نزدیکی ورودی قرار گرفته اند. و اندرونی بخشی از خانه ای است که به اعضای خانواده تعلق داشت و اولویت مشخصات این بخش مربوط به اعضای مونث خانه بوده است. به مهمانان مونث نیز در بخش داخلی (اندرونی) خدمات داده شده است. این خانه به منظور جدا کردن ساکنان از جهان خارج ساخته شده است و تنها دروازه بین این دو جهان حیاط است (پیرنیا، ۲۰۰۶).



شکل ۳. (نگارنده)

۳-۱- اقلیم ایران

ایران کشوری در خاورمیانه است. ایران دارای مناطق عمده آب و هوایی مختلف است و مناطق مختلف کشور در موقعیتهای مختلف آب و هوایی قرار دارد. یکی از بارزترین خصوصیات ایران این است که یک کشور چهار فصل است. دما، رطوبت و بارندگی در هر منطقه متفاوت است و از فصول به فصول تغییر می کنند. طبق گفته های (سفله، ۲۰۰۵) ایران دارای شرایط اقلیمی بسیار متغیر است. داشتن یک شرایط راحت برای کاربران؛ بنا بر این بنا معماری سنتی در هر منطقه توسعه یافته است (صفتی، ۲۰۰۵).

بطور کلی چهار بخش آب و هوایی در مناطق مختلف ایران وجود دارد و یک منطقه بزرگ که در بخش مرکزی کشور واقع شده دارای آب و هوای گرم و خشک است. و این

عموماً قسمت درونی (اندرونی) برای زندگی خانوادگی مورد استفاده قرار می گرفت و از قسمت بیرونی (بیرونی) بزرگتر بود. قسمت بیرونی (بیرونی) برای استقبال از میهمانان و انجام برخی مراسم مذهبی و کارهای اجتماعی بود. در بعضی موارد، هر قسمت فضاهای خاص خود را داشت و قسمت های داخلی (اندرونی) و بیرونی (بیرونی) را می توان به عنوان دو ساختمان نسبتاً مستقل مشاهده کرد که به یکدیگر مربوط بودند. در بعضی موارد قسمت بیرونی (بیرونی) در مقایسه با داخلی بسیار کوچک بود و فقط چند اتاق داشت. (کاتب، ۲۰۰۶)

خانه های سنتی ایرانی به طور کلی شامل این قسمت ها می باشد: ۱- ورودی اصلی و دروازه (ورودی). ۲- هشتی (هشتی). ۳- راهرو (دالان). ۴- ایوان (ایوان). ۵- حیاط. ۶- اتاق ها ۷- خدماتی (مطبخ، توالی) (اخلاص، ۱۳۹۳)

۳- عوامل تاثیر گذار در شکل گیری معماری سنتی ایران

معماری یکی از مؤلفه های فرهنگ و نشان دادن شیوه زندگی در یک جامعه است. این واقعیت در مورد ایران نیز قابل اجرا است. ایران یکی از قدیمی ترین کشورهای جهان است و معماری آن از زمان های بسیار قدیم نماینده معتبری از زندگی و فرهنگ مردم در این منطقه بوده است. (یاوری، ۱۳۸۹). در شکل زیر عوامل تاثیر گذار در شکل گیری معماری سنتی ایران مشخص شده است:

خانه راحتی، حریم خصوصی و احساس تعلق به یک خوشه فضایی ساکن را تقدیم می کند. از سالها قبل ارتباط فضاهای موجود در ساختمان با کاربران آنها به عنوان یکی از مهمترین موضوعات معماری ایران در نظر گرفته شده است. با توجه به فضا، عناصر دیگری با نقش های مهم در سازماندهی فضای طراحی شده انسانی وجود دارد. و آنها همچنین تأثیر خود را غیرمستقیم بر زندگی بشر می گذارند. (شعبانی و همکاران، ۲۰۱۱)

۳-۱-۳-۱- محرمیت

حریم خصوصی عامل اصلی مؤثر بر معماری مسکن است. فرهنگ و دین دو موضوع چالش برانگیز در معماری ایران هستند (طاهر ام و شعبانی و ارجمندی، ۱۳۸۹). در خانه های سنتی تقسیم خانه برای ایجاد حریم شخصی با چیدمان فضای باز و بسته انجام شده است. خانه ایرانی سنتی به سه بخش تقسیم می شد:

فضای عمومی: این فضاها اغلب برای جمع کردن میهمانان طراحی شده بود که نزدیک درب ورودی باشند. منطقه نیمه خصوصی (منطقه نیمه عمومی): این فضاها برای اجتماعات خانوادگی و نزدیکان بود. این فضاها برای خانواده های مردسالار که همه نزدیکان نزدیک در یک خانه در کنار هم زندگی می کردند بسیار مناسب بود. منطقه خصوصی: این منطقه به عنوان یک مکان فردی بیشتر و برای اجتماعات خانوادگی مورد استفاده قرار می گرفت، شامل کلیه مرزهای حریم خصوصی مورد نیاز برای ایجاد یک مکان فردی می شد (طاهر و شعبانی و ارجمندی، ۱۳۸۹).

طبقه بیشتر مناطق ایران را شامل می شود. به غیر از کویر مرکزی، در مرزهای جنوبی و شمالی آن خطوط ساحلی وجود دارد. (قبادیان، ۱۳۸۸)

۳-۲- فرهنگ ایرانی

در گذر زمان، فرهنگ ها به محیط اطراف معنی داده اند. گرچه نیازهای فرهنگی کاربر، آب و هوا، شرایط اقتصادی، توپوگرافی و مواد موجود چندین عامل است که همگی بر معماری یک منطقه تأثیر می گذارند. از این میان، مواردی که بیشترین تأثیر را در شکل گیری فضاها و روابط داخلی و خارجی یک خانه دارند، وضعیت زندگی، نیاز کاربران و عادات منطقه و فرهنگ است. (راپورت، ۱۹۹۵)

۳-۳- سبک زندگی

خانه های سنتی ایرانی بر اساس سبک زندگی کاربران، فرهنگ و شرایط مختلف محیط آنها طی هزاران سال تحول یافته است. در طراحی خانه های سنتی عادات و فرهنگ ساکنان بسیار مورد توجه قرار گرفته است. در گذشته طراحان با راه حل های منطقی و ساده آشنا بودند. اینها ابزاری برای مطابقت با فضاهای زندگی با شرایط محیطی، فرهنگی و زیست محیطی آن زمان بودند. بنابر این از آنجا که سبک زندگی افراد تحت تأثیر عقاید و نیاز آنها است، معماری مسکن در کل تاریخ تحت تأثیر سبک زندگی، اعتقادات و فرهنگ قرار گرفته است. در وهله اول خانه از نظر داشتن یک پناهگاه ارزش دارد. از اوایل تاریخ بشریت، آنها خانه هایی ساخته اند تا از پدیده های زیست محیطی مانند باد، خورشید، باران و برف محافظت کنند. (داگلاس، ۱۹۹۶)

۳-۲-۳- سلسله مراتب

باعث ایجاد تسکین ، کمک ، عشق ، دلسوزی ، مهربانی و رحمت می شدند. در خانواده های سنتی ایرانی شیوع پیدا کرده بود که اعضا در کنار هم زندگی می کردند و وقتی یکی از آنها ازدواج کرد ، توانست در همان مکان با خانواده خود زندگی کند. پس از ازدواج ، پسران در کنار خانواده خود ماندند ، اما دختران به خانه های همسرانشان رفتند. اگر فضاهای خانه برای زوج جوان کافی بود ، می توانستند در آنجا زندگی کنند ، در غیر این صورت آنها را ملزم به ساخت اتاق های جدید در آن خانه می کردند. به عنوان یک نتیجه ، این سنت به مرتب کردن مشکلات یکدیگر در خانه کمک کرده است (وکیلی اردبیلی و بوسابین ، ۲۰۰۶).

ایجاد سلسله مراتب فضایی به منظور حفظ حریمت از دیرباز مورد توجه بسیاری از طراحان در سراسر جهان به خصوص در سرزمینهای اسلامی همچون ایران قرار گرفته است باید اذعان کرد که اصل سلسله مراتب به عنوان یکی از اصول اساسی حاکم بر هنرهای سنتی ، بیشترین تأثیرات را در شکل گیری حریمت در کالبد معماری سنتی ایران را دارا میباشد. در معماری سنتی ایران هر فضا هویت ویژه خود را داراست. از هنگام ورود به فضا بخشهای مختلف به دنبال هم قرار گرفته اند تا با ایجاد سلسله مراتب فضایی مناسب به کالبد مجموعه شکل دهند. (نصر، ۱۳۸۰) این امر بدین گونه در معماری سنتی ما انجام پذیرفته است :

۳-۳-۴- معاشرت بسیار

در فرهنگ عامه ایران ، میهمانان در خانه های مردم کاملاً مورد استقبال قرار می گیرند. بنابراین ، میهمانان برای ایرانیان از اهمیت بالایی برخوردار هستند ، زیرا اغلب به آنها عزیزتر از زندگی "عزیزتر از جان" می گویند. بارزترین ویژگی های زندگی اجتماعی اجتماعات خانوادگی و مهمان نوازی است. مهمان نوازی نقش مهمی در هر دو اجرای آیین های مختلف و سرگرمی در یک حالت امن دارد. (المیرا اردکانی، ۲۰۱۶) خانواده های ایرانی قصد داشتند در عمل ارتباط بین اعضای جامعه را تقویت کنند. آنها سعی کردند به دیدار یکدیگر در خانه های خود پردازند. براساس اعتقادات مذهبی ، استقبال از میهمانان یک عمل مقدس است به این دلیل که خداوند (خدا) میهمانان را دوست دارد. بنابراین ، ارج نهادن به میهمانان یک عبارت مرسوم در بین ایرانیان است. سپس ، میهمانان باید در بهترین بخش اتاق که وارونه اتاق است قرار بگیرند ، گرچه به

-مرزبندی فضاها با کالدهای تعریف شده و روشن بودن مرز میان فضاها؛

-بهره گیری از فضاهای واسط و فاصله انداز به نام (میاندر) میان فضاهای اصلی؛

-پرهیز از یکپارچه کردن فضاها یا از میان بردن مرزها؛

-داشتن ویژگیها و تمایزات کمی و کیفی هر فضا برای متمایز شدن و تفرد در بین فضاهای دیگر (نقره کار، ۱۳۸۷).

۳-۳-۳- زندگی جمعی

اعضای خانواده در تلاش بودند که با هم زندگی کنند. نه تنها اعضای خانواده از این طریق از یکدیگر سود می بردند بلکه

رابطه با خدا. از سوی دیگر خانه نیز به عنوان ظرف زندگی انسان، می باید تامین کننده ی این چهار نوع رابطه باشد. خانه باید امکانی فراهم بیاورد که هر انسانی هنگامی که در آن حضور دارد، رابطه ی درستی با خود برقرار کند و متاسفانه این همان کیفیتی است که امروزه تقریباً تمام خانه ها فاقد آن هستند، از سایر منابع تاریخی مثل داستانها و روایات استنباط می شود که برای عبادت و خلوت در خانه فضا هایی خاص این امر وجود داشته است. صندوق خانه ها، پستوخانه ها، زاویه ها، کنج ها و انواع فضاهایی که وجود داشته مصادیق آن فضاها هستند. خانه هایی با این کیفیت این امکان را در اختیار انسان قرار می دهد تا با خویش خلوت کند و به مراقبه و محاسبه پردازد، در خویش تامل کند، خویشتن و حقیقت خویش را جستجو کند و بیابد و این ممکن نیست جز اینکه فضای مسکونی چه از لحاظ جزء فضا، زاویه یا گوشه، بخصوص در بالاخانه ها و یا اتاق گوشوار، که امروزه برای آن عملکرد مشخصی نمی شناسند و گاهی وجود آنها را فقط به ایجاد تناسب یا قرینه سازی معمار در بنا نسبت می دهند و چه از لحاظ امکان تحقق آن، اجازه چنین کاری را بدهد (ارژمند، خانی، ۱۳۹۱، ۳۵).

۳-۳-۷- نشستن روی زمین

در فضاهای سنتی ایرانی مانند سایر خاورمیانه و برخی دیگر از کشورهای شرقی، مردم زمان زیادی را صرف نشستن بر روی زمین و تکیه دادن به دیوار می کردند. در روش سنتی استفاده از فضا، بعضی از پتوها و بعضی بالش ها در اطراف اتاق قرار گرفته بودند و کارهای روزمره خود را مانند نشستن، خوابیدن، خوردن در سطح زمین با کفش هایی که در بیرون اتاق انجام

دلیل فروتنی انکار می کنند. بیرون اتاق در قسمت دیگری از ورودی قرار داشت. (همان)

۳-۳-۵- فعالیت بیشتر در منزل

در ایران در خانواده های سنتی، پدر مسئولیت کار کردن را به عهده داشت و مادر برای مراقبت از بچه ها، انجام خیاطی، تمیز کردن خانه، انجام شستشوی لباس و ظروف، آشپزی، تولید صنایع دستی مانند فرش و... در خانه کار می کرد. دختران خود را به عنوان زنان خانه دار آینده دار آماده کنید. این نشان می دهد که زنان در فعالیتهای اقتصادی خانوار نقش بسزایی داشتند در نتیجه اکثریت افراد خانواده زمان خود را در منزل سپری می کردند به همین علت معماری خانه مهم تلقی می شد (صفری ۱۹۹۲، سلطان زاده ۲۰۰۵).

۳-۳-۶- استقلال فردی

در گذشته خانه های سنتی به دلیل مردسالاری دارای تنوع گسترده ای در فضاها با کارکردهای زیادی بودند (پیرنیا، ۲۰۰۰). پدر، مادر، فرزندان و عروس ها در کنار هم زندگی می کردند و آنها یک آشپزخانه و بخشی از خانه را مانند اتاق نشیمن به اشتراک می گذاشتند. در هر قسمت از خانه یک خانواده کوچک زندگی می کردند، این خانه ها مانند یک مجتمع آپارتمانی بودند و یک خانواده مجرد نمی توانند از کل آن به راحتی استفاده کنند (پیرنیا، ۲۰۰۰).

از نظر معنوی در دین اسلام برای انسان چهار نوع رابطه وجود دارد: رابطه با خود، رابطه با دیگران، رابطه با طبیعت و



می داد ، انجام می دادند. شکل گیری معمول و زندگی در سطح زمین ممکن است از فرهنگ عشایری نشأت گرفته باشد. (کاتب، ۲۰۰۶)

۴- تحلیل تاثیر سبک زندگی سنتی ایران در نمونه خانه های سنتی و مدرن

در این قسمت جدولی تهیه شده است که در آن تحلیل تاثیرات سبک زندگی در خانه های سنتی و معاصر ایران ارائه گردیده است.

<p>معاشرت بسیار (اهمیت اتاق مهمان)</p> 	<p>استقلال فردی (ایجاد خلوتگاه)</p> 	<p>زندگی جمعی (وسعت پذیري)</p> 	<p>محروریت (مسلسله مراتب)</p> 	<p>تأثیرات سبک زندگی بر فضای خانه ی پشتیبان</p> 
<p>معاشرت بسیار (اهمیت اتاق مهمان)</p> <p>اتاق مهمان (شاه نشین) جزو بهترین اتاق های منزل انتخاب شده است که نازیبات آن و موقعیت قرار گیری آن خاص تر از اتاق های دیگر بوده است و همین اهمیت جایگاه را نشان میدهد.</p>	<p>استقلال فردی (ایجاد خلوتگاه)</p> <p>در این منزل اتاق بالا خانه اتاقي بوده است که در آن افراد می توانستند با خود خلوت کنند و فضایی بوده است که خلوت دیداری و شنیداری فرد را تامین می کرده است.</p> 	<p>زندگی جمعی (وسعت پذیري)</p> <p>یکی از اتاق ها امتدادی به دوره ی صغری و طبقه مانند پنج دری و اتاق رسمی (شاه نشین) مربوط به اواسط قرن سیزدهم (دوره قاجار) می باشد. که این نشان دهنده ی توسعه پذیری این خانه بوده است. بنا به علت اینکه در گذشته با افزایش جمعیت خانواده باز در همانجا کلیه اعضا ساکن می ماندند.</p>	<p>محروریت (مسلسله مراتب)</p> <p>در این شکل قسمت های خصوصی نینه خصوصی و عمومی خانه ی پشتیبان مشخص شده و نشان دهنده ی رعایت سلسله مراتب و محرویت در این خانه می باشد. همچنین مشاهده می شود که راه دسترسی به بخش بیرونی از طریق حشی است و به گونه ای طراحی شده درون حشی امکان دیدن فضای حیاط وجود نداشت.</p>	<p>تأثیرات سبک زندگی بر فضای خانه ی خوشنویس</p> <p>پلان طبقه اول</p> <p>موقعیت قرار گیری اتاق شاهنشین و بالا خانه که در توضیحات جدول به آن اشاره شده است در این پلان طبقه ی همکف و اول مشخص شده است. همچنین دسترسی ورودی قسمت های مختلف این منزل هم در پلان مشخص شده است.</p>
<p>معاشرت بسیار (اهمیت اتاق مهمان)</p> <p>اتاق مهمان (شاه نشین) جزو بهترین اتاق های منزل انتخاب شده است که نازیبات آن و موقعیت قرار گیری آن خاص تر از اتاق های دیگر بوده است و همین اهمیت جایگاه را نشان میدهد.</p>	<p>استقلال فردی (ایجاد خلوتگاه)</p> <p>در این منزل اتاق بالا خانه اتاقي بوده است که در آن افراد می توانستند با خود خلوت کنند و فضایی بوده است که خلوت دیداری و شنیداری فرد را تامین می کرده است.</p> 	<p>زندگی جمعی (وسعت پذیري)</p> <p>وجود اتاق های متعدد و نحوه ی شکل گیری پلان نشان دهنده ی توسعه پذیری بودن آن و امکان سکونت چندین خانواده می باشد.</p>	<p>محروریت (مسلسله مراتب)</p> <p>در این شکل قسمت های خصوصی نینه خصوصی و عمومی خانه ی خوشنویس مشخص شده و نشان دهنده ی رعایت سلسله مراتب و محرویت در این خانه می باشد. همچنین مشاهده می شود که راه دسترسی به بخش بیرونی از طریق راهرو و به گونه ای طراحی شده در قسمت ورودی امکان دیدن فضای حیاط وجود نداشت.</p> 	<p>تأثیرات سبک زندگی بر فضای خانه ی خوشنویس</p> <p>پلان خانمانی خانه خوشنویس</p> <p>موقعیت قرار گیری اتاق شاهنشین و بالا خانه که در توضیحات جدول به آن اشاره شده است در این پلان طبقه ی همکف و اول مشخص شده است. همچنین دسترسی ورودی قسمت های مختلف این منزل هم در پلان مشخص شده است.</p>

تجزیه و تحلیل تأثیرات سبک زندگی، خانه های سنتی (نگارنده)

<p>تأثیرات شبکه زندگی بر فضای خانه نظر</p>		<p>موقعیت قرار گیری اتاق شاهنشین و بالا خانه که در توضیحات جدول به آن اشاره شده است در این پلان طبقه اول مشخص شده است. همچنین دسترسی ورودی قسمت های مختلف این منزل هم در پلان مشخص شده است.</p>	<p>تأثیرات شبکه زندگی بر فضای خانه ی حیاط آبی</p>		<p>موقعیت قرار گیری اتاق شاهنشین و بالا خانه که در توضیحات جدول به آن اشاره شده است در این پلان طبقه اول مشخص شده است. همچنین دسترسی ورودی قسمت های مختلف این منزل هم در پلان مشخص شده است.</p>
<p>مجموعیت (سلسله مراتب)</p>		<p>در این شکل قسمت های خصوصی پهنه خصوصی و عمومی عبادت نظر مشخص شده و نشان دهنده ی رعایت سلسله مراتب و محرمیت در این خانه می باشد. همچنین مشاهده می شود که راه دسترسی به بخش خصوصی از طریق فضای حیاط گزیده ای طراحی شده درون هشتی امکان دیدن فضای حیاط وجود نداشته.</p>	<p>محرمیت (سلسله مراتب)</p>		<p>در این شکل قسمت های خصوصی پهنه خصوصی و عمومی عبادت نظر مشخص شده و نشان دهنده ی رعایت سلسله مراتب و محرمیت در این خانه می باشد. همچنین مشاهده می شود که راه دسترسی به بخش خصوصی از طریق هشتی است و به گزیده ای طراحی شده درون هشتی امکان دیدن فضای حیاط وجود نداشته.</p>
<p>زندگی جمعی (وسعت پذیری)</p>		<p>تعدد طبقات در این ساختمان موجب گردیده است که با افزایش جمعیت خانواده امکان وسعت پذیری و زندگی جمعی وجود داشته باشد.</p>	<p>زندگی جمعی (وسعت پذیری)</p>		<p>تعدد طبقات در این ساختمان موجب گردیده است که با افزایش جمعیت خانواده امکان وسعت پذیری و زندگی جمعی وجود داشته باشد.</p>
<p>استقلال فردی (بنداد خلوتگاه)</p>		<p>در این منزل اتاق بالا خانه اتاقی بوده است که در آن افرادی می توانستند با خود خلوت کنند و فضایی بوده است که خلوت دیداری و شنیداری فرد را تأمین می کرده است.</p>	<p>استقلال فردی (بنداد خلوتگاه)</p>		<p>در این منزل اتاق بالا خانه اتاقی بوده است که در آن افرادی می توانستند با خود خلوت کنند و فضایی بوده است که خلوت دیداری و شنیداری فرد را تأمین می کرده است.</p>
<p>معاشرت بسیار (اهمیت اتاق مهمان)</p>		<p>اتاق مهمان (شاه نشین) جزو بهترین اتاق های منزل انتخاب شده است که تزئینات آن و موقعیت قرار گیری آن خاص تر از اتاق های دیگر بوده است و همین اهمیت جایگاه را نشان میدهد.</p>	<p>معاشرت بسیار (اهمیت اتاق مهمان)</p>		<p>اتاق مهمان (شاه نشین) جزو بهترین اتاق های منزل انتخاب شده است که تزئینات آن و موقعیت قرار گیری آن خاص تر از اتاق های دیگر بوده است و همین اهمیت جایگاه را نشان میدهد.</p>

تجزیه و تحلیل تأثیرات شبکه زندگی، خانه های امروزی (نگارخانه)

۵- ارائه راهکار

در نهایت می توان بر اساس مطالب یافته شده با بررسی سبک زندگی ایران قدیم و تلفیق آن با نیاز های انسان امروزی راهکارهایی ارائه نمود تا روی فضای زندگی و سبک زندگی انسان امروزی تاثیر بگذارد، تا بدین وسیله احساس آرامش و آسایش به خانه های ایرانی بازگردانیده شود. برای جمع بندی مطالب میتوان آنرا در غالب جدولی ارائه نمود :

سبک زندگی سنتی در ایران	تأثیرات سبک زندگی در فضای داخلی	سبک زندگی انسان امروزی	راهکار هایی با الهام از سبک زندگی سنتی ایرانی و تلفیق آن
محرمیت	ایجاد سلسله مراتب فضایی با تبدیل کردن فضا به ۳ قسمت خصوصی، نیمه خصوصی، عمومی طراحی حیاط های متعدد جهت ارتباط فضا های مستقل	کم رنگ شدن محرمیت	امروزه میتوان در طراحی فضای داخلی خانه این سلسله مراتب را در ابعاد کوچکتر رعایت کرد. از حضور مهم حیاط بهره گرفت به صورت حیاط مرکزی و حالت های دیگر.
زندگی جمعی	زندگی کردن چند خانواده در یک منزل به توسعه پذیر بودن بنا و تعداد بالای اتاق های یک خانه منجر می شده است.	زندگی فردی	با توجه به توسعه پذیری خانه های سنتی و بکارگیری این امر می توان در طراحی خانه قسمتی از فضا های آن را به صورت قابل تبدیل به فضای دیگر و انعطاف پذیر طراحی نمود.
معاشرت بسیار	داشتن مهمان زیاد به مهم جلوه کردن جایگاه مهمان در منزل می انجامد در	معاشرت کم	با توجه به اهمیت مهمان در معماری سنتی می توان قسمت اصلی خانه به

<p>صورتی طراحی شود که علاوه بر استفاده ی خود صاحبخانه فضای اختصاصی برای مهمان تعبیه شود.</p>		<p>نتیجه اتاق مخصوص مهمان که از بهترین اتاق های منزل انتخاب میشود برایشان تعبیه می شد.</p>	
<p>امروزه به دلیل مشکلات اقتصادی و استقلال مالی زن ها اکثر اعضای خانواده بیرون وقت می گذرانند و به همین علت فضای خانه کم اهمیت شده ولی میتوان با مهم شمردن آن و برای فراهم آوردن آرامشی که در آن فرد حس تعلق را باز یابد در ساعاتی که در منزل سپری میکند.</p>	<p>فعالیت بیشتر بیرون منزل</p>	<p>زن ها و دختران در منزل کار می کردند و زمان زیادی در منزل می گذرانند به همین علت معماری خانه با توجه به آسایش و آرامش آنها صورت میگرفت و فضای منزل ایجاد حس تعلق می نمود.</p>	<p>فعالیت بیشتر در منزل</p>
<p>میتوان نحوه ی آپارتمان سازی امروزی را تغییر داد و با وجود امکانات فضایی کم، فضاهایی جهت خلوتگاه و مراقبه تعبیه دید و همچنین با تغییریکسری اصول از جمله: محل قرار گیری درب آپارتمان ها، محل قرار گیری پنجره ها و... در امروزه رواج پیدا کرده خلوت دیداری و خلوت شنیداری را تامین نمود.</p>	<p>آپارتمان نشینی</p>	<p>در حالی که چند خانواده به صورت وابسته در کنار هم زندگی می کردند هر خانواده فضای مستقل مربوط به خود را داشتند. و همینطور خلوتگاه هایی برای ارتباطات چهارگانه ی انسان در فضای خانه تعبیه دیده میشود. مثل اتاق بالاخانه و گوشواره</p>	<p>استقلال فردی</p>
<p>میتوان نشیمن هایی طراحی نمود که بر اساس نشستن روی زمین و خوابیدن روی آن باشد تا انعطاف پذیری را به</p>	<p>استفاده از صندلی</p>	<p>در گذشته افراد روی زمین میشستند و می خوابیدند غذا می خوردند برای همین فضای داخلی خانه: ارتفاع</p>	<p>نشستن روی زمین</p>



11th International Conference on Sustainable Development & Urban Construction

معماری ایرانی برگرداند. با استفاده از یافته ها میتوان این فضا را در خانه های امروزی ایجاد کرد.	پنجره/تزیینات دیوار ها/نوع مبلمان/انعطاف پذیری، متاثر این عادت بود.
--	---

شکل ۶. (نگارنده)



۶- نتیجه گیری

بعد از نگاهی اجمالی به این تحقیق دریافته می شود که فرهنگ و سبک زندگی ایرانی بسیار غنی تر و پر معنا تر از سبک جهانی امروزی است که بر همه ی دنیا حاکم شده است و توجه به اقلیم حالات و روحیات افراد یک جامعه و کشور را ندارد. با توجه به تحلیل و بررسی های صورت گرفته حول تاثیرات سبک زندگی ایرانیان قدیم در فضای داخلی خانه و مقایسه با خانه های امروزی و سبک زندگی انسان امروزی تفاوت های کیفیت فضا و زندگی انسان دیروز و امروز مشخص شده است. بنا برین به کمک تحقیقاتی که در این تحقیق انجام شده است سعی بر این داشته شده است تا با باز زنده سازی فرهنگ ایرانی و سبک زندگی ایران باستان بتوان کاستی های زندگی انسان امروزی را برطرف نماید و راهکاری برای طراحی ساختمان مسکونی بر اساس نشستن بر روی زمین پیدا نماید.

منابع

- _ اعظم مسعودی گرگانی. ۱۳۹۱. "مطالعه ی تقابل معماری سنتی ایران یا مدرن. مطالعات علوم اجتماعی ایران" - شماره ۳۵ (علمی پژوهشی). اردیبهیل. ۱۵۵-۱۵۷
- _ سلطان زاده. ۱۳۸۴. "از خانه تا آپارتمان. معماری و فرهنگ". شماره ی ۲۳. تهران. ۱۴۲-۱۵۴.
- _ حائری مازندرانی. ۱۳۸۹. "خانه فرهنگ طبیعت در معماری ایران". بررسی معماری خانه های تاریخی و معاصر به منظور تدوین و فرایند معیار های طراحی خانه. تهران. ۶۲.
- _ علیرضا خضریان، مهدی بیات. ۱۳۹۵. " بررسی نقش سبک زندگی در تحول فضای معماری خانه ها: نمونه موردی خانه های یزد". همایش ملی معماری و شهرسازی. ملایر. ۴.
- _ غلامرضا ابراهیمی. ۱۳۹۶. " بازتاب فرهنگ غرب در تحول سبک زندگی و معماری خانه های اواخر قاجار شهر همدان".
- _ مقاله ای در مجله علمی پژوهشی پژوهشکده هنر، معماری و شهرسازی نظر. باغ نظر. ۲۹-۳۸



11th International Conference on Sustainable Development & Urban Construction

_ **Asadi, M. et al.** "Influences of Culture Factors on Design of Islamic Housing of Iran". In Proceeding of the Regional Engineering Postgraduate Conference. Kuala Lumpur, Malaysia, 20-21 October 2009. Kuala Lumpur: Malaysia.

_ **A.darvish.** "The phenomenon of lifestyle and the architecture of apartments in Iran Case study: the apartments in District 9, Tehran". Socio-Spatial studies, 78-84 / winter 2019.

_ **Elmira ardakani.** "Sitting on the Ground as an Important Factor in Formation of Traditional Houses in Hot Arid Region of Iran. Eastern Mediterranean University ".July 2013 Gazimağusa, North Cyprus.

_ **EMILIA GARDA, MARIKA MANGOSIO & LUIGI PASTORE** "LEARNING FROM THE PAST:THE LESSON OF THE JAPANESE HOUSE". 2017. Structural Studies, Repairs and Maintenance of Heritage Architecture XV 275.

_ **Eskandari,** "Analysis of Traditional Iranian Houses of Kashan, Iran in Terms of Space Organization and Access Design". Un Published Master thesis in architecture. Eastern Mediterranean University, Gazimağusa in North Cyprus. P. 2011.

_ **Fariba fani maleki.** "A design research towards developing an appropriate domestic architecture in Iran: A case study of Kerman". The University of Sheffield Faculty of Social Sciences School of Architecture.2017.

_ **Forouzmand, S.** "A Survey on Changing Socio-Spatial Patterns in Contemporary Housing of Iran". Un Published Master thesis architecture. 2013. Eastern Mediterranean 116.University, Gazimağusa in North Cyprus.

_ **Gözde ALTIPARMAKOĞLU.**"ANA LYSIS OF THE CULTURAL FACTOR IN THE FORMING OF FURNITURE IN THE CASES OF TRADITIONAL TURKISH AND JAPANESE HOUSES". Mugla Journal of Science and Technology, 2016, Pages 30-37

_ **Sheida Ettihad, Amir Reza Karimi Azeri, Ghazaleh Kari.** "The Role of Culture in Promoting Architectural Identity". European Online Journal of Natural and Social Sciences 2014.

_ **Safari, B.** " Ardabil in the Passage of the History". 1992. Tehran: Shapeh.

_ **Shabani, M. M, Tahir, M. M, Shabankareh, H, Arjmandi, H & Mazaheri, F.** "Relation of Culture and Social Attributes in Dwelling, Responding to Privacy in Iranian Traditional House". Journal of Social Sciences and Humanities. 2011. Vol. 6, No.1823_884x.



11th International Conference on Sustainable Development & Urban Construction

- _ **Kateb, F.** "Interior Architecture of Iranian Houses". In: the 3rd Conference on the History of Iranian Architecture Urbanism. Tehran, Iran, 14-19 November 2006. Tehran: Iran.
- _ **Mohamad Hanif Abdul Wahab, Shamsidar Ahmad, Mawar Masri , Abu Bakar Abd** Conference on Quality of Life. Malay Furniture: Design, function and meaning. **Hamid** 2014, ABRA International Conference on Quality of Life, AQoL2014, 26-28 December 2014, Istanbul, Turkey.
- _ **Mahdavi, Sh.** "Everyday Life in Late Qajar Iran". Journal of Iranian Studies. 2012. Vol. 45, No. 3, pp. 355-370.
- _ **Memarian, G.** " *Iranian Architecture*". 2009. Tehran: Souroshe Danesh.
- _ **Mirmoghtadaee, M.** "Process of Housing Transformation in Iran". Journal of Construction in Developing countries. 2009. Vol. 14, No. 1, pp. 69-80.
- _ **Naghizadeh, M. H.** "Recognition of the Roots in Islamic Architectural Formation". American Journal of Science Research. 2011. No. 17, pp. 25-34.



11th International Conference on Sustainable Development & Urban Construction

Abstract

Cultural issues play an important role in shaping people's lifestyles. In this way different lifestyles results in various architectural spaces affected by people's culture. One of the well-known contexts evidently formed based on people's lifestyle is Iranian traditional architecture. The focus of this study is on the analysis of lifestyle in traditional Iranian houses and comparing these criteria with contemporary architecture. It can be helpful to suggest proper solutions for innovative interior spaces according to contemporary lifestyle in residential house in Iran. Traditional Iranian lifestyle, which affects the Iranian architecture, has included such criteria as privacy, high socializing and sitting on the floor, etc. and today, it is changed into low socialization, loss of privacy, the use of chairs to sit, etc. Therefore, in this research, an attempt has been made to study on the lifestyle of the ancient Iranians and the type of furniture. These factors can be used to revive the traditional culture of Iranian interior architecture according to the needs of modern human. In this research, the architecture of traditional houses in Iran has been analyzed by considering issues related to lifestyle, space organization, spatial relations and access design, and solutions for interior residential house based on modern lifestyle.

Keywords: lifestyle, contemporary house, Iranian house, traditional architecture, interior space